

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник ректора
з навчальної роботи

 Світлана ГІЛНА
«25» серпня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 10. ПРАКТИКУМ З ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

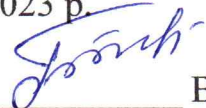
Освітньо-професійна програма «Психологія»

Робоча програма навчальної дисципліни «Практикум з загальної психології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» освітньо-професійної програми «Психологія».

Розробник: Лукіна Н.Б., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

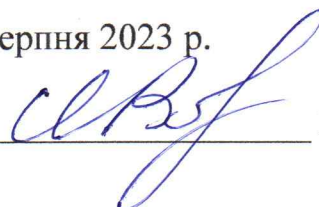
Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від 23 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри психології Віталій ПЕТЬКОВ

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 1 від 25 серпня 2023 р.

Голова Вченої ради Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо - кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	05 «Соціальні та поведінкові науки»	Цикл професійної підготовки	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
		8 год.	
		Семінарські	
		42 год.	
		Самостійна робота	
		70 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю: Залік	
Тижневих годин для: ОФН – 2/1 год.	Ступінь вищої освіти: бакалавр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для очної форми навчання 120– год.: 50 год. – аудиторні заняття, 70 год. – самостійна робота.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Практикум з загальної психології»

Мета дисципліни:

- ознайомлення здобувачів із сучасними теоретичними аспектами та практикою психодіагностичних досліджень;
- поглиблення знання про факти, закономірності і механізми психічної діяльності людини;
- формування адекватних уявлень про роль і місце відповідних методик в системі психологічної роботи;
- формування практично-значущих навичок проведення психологічного дослідження в різних областях психології, які необхідні для професійної діяльності психолога;
- розширення наукових уявлень про методи дослідження психіки людини.

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення основних підходів до дослідження психіки людини;
- оволодіння навичками ведення, обробки та інтерпретації протоколів спостереження; закріпити на практиці знання про планування та проведення психологічного експерименту;
- оволодіння навичками проведення психодіагностичного дослідження, аналізу та інтерпретації отриманих результатів, на основі цього робити обґрунтовані та аргументовані висновки; складання психологічних портретів особистості і т. д.;
- оволодіння методами психометричної оцінки психодіагностичного засобу і конкретним психодіагностичним методикам;
- розробка рекомендацій та діагностичних програм, дослідженню основних психологічних аспектів діяльності людини та колективу;
- поглиблення і доповнення знань про факти, загальні закономірності прояву і розвитку психічних процесів, властивостей та психічних станів особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, психофізіологія, психодіагностика.

Під час вивчення дисципліни «Практикум з загальної психології» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися наступні компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового

спосіб життя.

Спеціальні:

СК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК 02. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК 04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК 05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

Програмні результати навчання:

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги вимірювати індивідуальні та психологічні показники особистості. Це означає здатність оцінити зміни у розвитку психіки та коригувати їх.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно та письмово.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться: 120 год./4 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Психологія як наука та система знань

Тема 1. Предмет психології як науки. Процеси, властивості, стани.

Тема 2. Походження й розвиток психіки людини

Тема 3. Напрями, галузі та методи отримання психологічного знання.

Тема 4. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів.

Тема 5. Сприймання: види та властивості.

Тема 6. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування.

Тема 7. Уява і творчість.

Тема 8. Мислення та інтелект.

Тема 9. Мовлення. Зовнішнє та внутрішнє мовлення.

Тема 10. Увага як форма організації психічної діяльності.

Тема 11. Емоційні стани людини. Емоційні якості людини.

Тема 12. Воля як процес. Вольові якості особистості.

Модуль 2. Психологія особистості та діяльності

Тема 13. Діяльність як основна форма активності особистості.

Тема 14. Мотиви та мотивація.

Тема 15. Спілкування як міжсуб'єктні взаємини.

Тема 16. Індивідні передумови особистості.

Тема 17. Психологічна структура особистості.

Тема 18. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки.

Тема 19. Задатки та здібності людини.

Тема 20. Природа і сутність характеру. Акцентуація характеру

Змістовий модуль 3. Загальні методи дослідження в психології

Тема 21. Методологія та методи наукового дослідження. Спостереження як метод дослідження в психології. Метод спостереження та його характеристика. Спостережливість як необхідно важлива якість психолога.

Поняття про методологію, метод, методологічний принцип, науковий підхід і методуку. Загальна й спеціальна методологія науки. Класифікація методів психологічного дослідження. Процедура проведення психологічного дослідження. Експериментальні та не експериментальні методи психології, їх історичне становлення й співвідношення у різних розділах сучасної психології. Поняття про спостереження як дослідницький прийом і засіб збору емпіричних даних. Можливості, обмеження та основні сфери застосування спостереження. Залежність результатів спостереження від мети та гіпотези дослідження, від особливостей об'єкта та спостерігача. Основні способи фіксації даних спостереження та форми звіту спостерігача. Стандартизація спостереження. Формалізовані та неформалізовані, якісні та кількісні методи обробки даних спостереження. Планування та організація спостереження. Особливості психологічного спостереження. Розробка схеми спостереження. Процедура та техніка спостереження (планування спостереження, стандартизовані процедури спостереження, вибір позиції спостерігача, засобів та порядку фіксації, хронологічної організації спостереження, стандартні способи подання та обробки даних). Поняття про спостережливість як властивість особистості, що є необхідною для великої кількості професій, зокрема професії психолога. Виділення специфічних особливостей спостережливості в професіях типу «людина-людина». Визначення індивідуальних особливостей спостережливості. Розгляд вправ для розвитку спостережливості.

Тема 22. Експериментальні та не експериментальні методи в психології. Експериментальний метод в психології. Методи опитування. Метод тестів в психології. Проективні методи.

Експеримент як процедура перевірки гіпотез про причинно-наслідкові зв'язки явищ. Основні різновиди експерименту. Мета експерименту. Внутрішня та зовнішня валідність експерименту. Етика експериментального дослідження. Опитування в психології. Види опитування: бесіда, анкетування та інтерв'ю бесіда як метод дослідження основні вимоги щодо проведення бесіди. Переваги та недоліки даного методу в психології. Анкетування як метод психології. Види анкетування. Класифікація питань в анкетах: за змістом (питання про факти й продукти діяльності; питання про мотиви, оцінки та думки респондентів); за формою (закриті та відкриті, прямі та непрямі); за функціями (питання-фільтри та контрольні питання).

Композиція анкети (вступна частина, основна частина, демографічна частина). Правила побудови анкети. Надійність анкети. Інтерв'ю як різновид бесіди. Техніка проведення інтерв'ю: недоліки та переваги методу інтерв'ю в психології. Визначення методу тестів. Види тестів та їх характеристика. Основні вимоги щодо використання тестів в дослідженнях. Головні критерії якості тесту: надійність, валідність та дискримінальність. Недоліки та переваги методу тестів в психології. Проективні методи. Види проективних методик та їх характеристика.

Тема 23. Методи дослідження відчуттів. Поняття про відчуття. Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини. Фізіологічні основи відчуттів. Фізичні властивості середовища, які породжують відчуття різної модальності. Класифікація та види відчуттів та їхня характеристика. Закономірності та властивості відчуттів. Характеристика методів дослідження відчуттів у пізнавальній діяльності людини. Дослідження зорових відчуттів. Дослідження м'язово-суглобових відчуттів. Визначення абсолютних порогів слухової чутливості. Дослідження тактильного відчуття. Дослідження визначення межі поля зору і оцінка ступеню їх відповідності вимогам норми.

Тема 24. Методи дослідження сприймання. Поняття про сприймання. Природа сприймання. Взаємозв'язки аналізаторів у процесі сприймання. Фізіологічні основи сприймання. Роль моторних компонентів у сприйманні. Сприймання як дія. Загальні властивості та індивідуальні особливості сприймання. Вимірювання і оцінка поля зору. Мимовільне та довільне сприймання. Спостереження як форма довільного сприймання. Дослідження сприймання часу. Дослідження пізнавального контролю під час сприймання. Особливості сприймання форми при пасивному і активному дотику. Дослідження сприймання простору. Дослідження сприймання напрямку локалізації звукових подразників. Дослідження сприймання часу. Вимірювання ілюзії зорового сприймання.

Тема 25. Методи дослідження пам'яті. Методи тренування пам'яті. Роль пам'яті у пізнавальній діяльності людини. Визначення видів пам'яті: короткочасна, довготривала та оперативна пам'ять. Оцінка короткочасної наочно-образної пам'яті. Дослідження оперативної пам'яті. Дослідження динаміки процесу заучування (довготривала пам'ять). Визначення домінуючого типу пам'яті. Дослідження обсягу короткочасної пам'яті за методикою Джекобсона. Дослідження обсягу логічної та механічної пам'яті. Дослідження обсягу словесно-логічної пам'яті. Порівняння індивідуальних особливостей обсягу пам'яті на цифри, слова та образи. Дослідження безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування (Методика «Піктограма» О.Р.Лурія). Методика «Продуктивність запам'ятовування» (Н.А. Литовцева). Дослідження відмінностей між впізнаванням та відтворенням. Теоретичні відомості щодо засобів покращення запам'ятовування. Дослідження факторів, які впливають на зберігання матеріалу в пам'яті. Вправи для покращення навичок запам'ятовування.

Тема 26. Методи дослідження мислення. Дослідження різних операцій мислення. Поняття мислення та його різновиди. Дослідження

провідного типу мислення. Дослідження впливу минулого досвіду на спосіб вирішення задач (методика Лачінса). Дослідження рівня сформованості рефлексивності мислення. Дослідження рівня розвитку аналітичності індуктивного мислення в умовах обмеженого часу. Дослідження лабільності-ригідності мислення за допомогою методики «Словниковий лабіринт». Дослідження активності вербального та наочно-дійового мислення. Дослідження індивідуальних особливостей розв'язання задач. Дослідження понятійного мислення (методика «Порівняння понять» та методика «Логіка зв'язків»). Дослідження логічного мислення за допомогою методик «Кількісні відносини», «Складні аналогії» та «Прості аналогії». Дослідження здатності до узагальнення та абстрагування за допомогою методики «Виключення зайвого». Дослідження репродуктивного мислення за допомогою методики «Складання чисел».

Тема 27. Методи дослідження уяви. Поняття про уяву як вищий пізнавальний процес. Уява та її характеристики. Класифікація та види уяви. Дослідження індивідуальних особливостей уяви (визначення рівня складності уяви, ступеня фіксованості уявлень, гнучкості або ригідності уявлень, ступеня її оригінальності чи стереотипності). Дослідження просторових уявлень за методикою Шепарда. Дослідження відтворюючої уяви. Дослідження продуктивності уваги за допомогою чорно-білих фотографій тесту Роршаха. Визначення поняття «творчої уяви». Дослідження творчої уяви за допомогою тестів Гілфорда. Дослідження особливостей творчої уяви за допомогою методики «Три слова».

Тема 28. Методи дослідження уваги. Уява та її характеристики. Види уваги. Поняття про основні властивості уваги: вибірковість, стійкість, концентрація, обсяг, розподіл. Визначення поняття «обсяг» уваги. Дослідження обсягу уваги (за допомогою запам'ятовування літер та чисел), а також за методикою «Крапки». Дослідження вибірковості уваги за допомогою методики Мюнстерберга та методики Торндайка. Дослідження розподілу уваги за допомогою коректурної проби Бурдона та цифрових таблиць. Визначення понять «стійкість» та «концентрація» уваги. Дослідження стійкості та концентрації уваги за допомогою методик «Кільця Ландольта», «Коректурна проба Бурдона», «Переплутані лінії», тесту П'єрона-Рузера. Визначення поняття «слухова увага» вивчення концентрації слухової уваги. Визначення поняття «переключення» уваги. Дослідження переключення уваги за допомогою коректурної проби Бурдона та червоно-чорних таблиць Горбова-Шульте. Дослідження переключення уваги методом додавання цифр. Визначення поняття «розподіл» уваги. Теоретичні відомості щодо засобів покращення уваги. Вправи для тренування стійкості, концентрації, розподілу та об'єму зорової та слухової уваги.

Змістовий модуль 4. Методи дослідження емоційно-вольової сфери.

Тема 29. Методи дослідження емоційної сфери. Поняття про емоції і почуття. Функції емоцій і почуттів. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів. Класифікація різновидів емоцій.

Дослідження диференціальних емоцій (К.Ізарда). Дослідження емоційного спрямування (Б. І. Додонов). Дослідження настроїв за допомогою теста Люшера. Дослідження тривожності за допомогою методики СпілбергаХаніна. Дослідження стресостійкості. Дослідження емоційної чуйності. Дослідження емоційного відгукування (за А. Меграбіеном та Н. Епштейном). Самооцінка власного емоційного стану. Розпізнання емоцій по виразу обличчя. Дослідження рівнів емоційного вигорання за допомогою методики В.В. Бойко. Методика діагностики «перешкод» у встановленні емоційних контактів (Б.Бойко).

Тема 30. Методи дослідження волі. Поняття про волю. Воля як вища психічна функція. Основні фази складної вольової дії. Дослідження вольових якостей особистості. Дослідження суб'єктивного контролю. Дослідження «сили волі» та рішучості. Дослідження наполегливості. Дослідження імпульсивності.

Змістовий модуль 5. Особистість. Психологія міжособистісного спілкування. Особистість в групі.

Тема 31. Методи дослідження особистості. Індивід. Людина. Особистість. Індивідуальність. Класифікація типів та природа особистості у психологічних теоріях. Структура та спрямованість особистості. Самосвідомість та «Я-концепція» особистості. Виявлення типологічних особливостей особистості за К.Г. Юнгом. Дослідження особливостей самооцінки особистості (Г.М. Казанцевої). Дослідження адекватної самооцінки (за А.Реан). Дослідження «Я-концепції» особистості. Дослідження характерних особливостей особистості. Дослідження типів особистої спрямованості за допомогою методики Т. Данілової. Дослідження спрямованості особистості (Б.Басса). Дослідження особливостей психологічних захистів особистості за допомогою опитувальника Плутчика-Келлермана-Конте.

Тема 32. Методи дослідження міжособистісного спілкування. Особистість в групі. Поняття про стосунки, ставлення та міжособистісні стосунки особистості. Функції та форми спілкування. Види, засоби і стилі спілкування. Кризи і конфлікти в житті людини. Класифікація груп, їх характеристики. Взаємовпливи в групі. Дослідження стилю і структури міжособистісних стосунків та їх особливостей за допомогою методики Т. Лірі. Дослідження власного стилю поведінки під час суперечки між людьми за допомогою тесту К.Томаса. Дослідження міжособистісних стосунків у групі за методикою Дж. Морено « Соціометрія». Дослідження кола значимих для особистості осіб, думки яких є для неї визначальними за допомогою методики « Референтометрія».

Змістовий модуль 5. Індивідуально-психологічні властивості особистості

Тема 33. Методи дослідження темпераменту особистості. Поняття про темперамент як сукупність індивідуальних проявів динаміки психічної

діяльності особистості. Історія розвитку та становлення вчення про темперамент. Психологічна характеристика та властивості типів темпераменту. Вплив темпераменту на індивідуальний стиль діяльності людини. Дослідження типу темпераменту за допомогою тесту-опитувальника ЕРІ за Г. Айзенком ; Тесту на визначення темпераменту за М.М.Обозовим; Методика визначення темпераменту за А.Беловим. Дослідження психологічної структури темперамента (Б.М. Смирнова). Дослідження сили нервової системи (теплінгтест Є.П. Ільїна).

Тема 34. Методи дослідження характеру особистості. Поняття про характер. Природні і соціальні передумови формування характеру. Провідні риси характеру. Акцентуовані риси характеру, їх класифікація (Е.Кречмера, Е. Фромма, А.Є. Лічко, К.Леонгарда). Дослідження характеру за допомогою опитувальника Х.Смішека. Методика визначення типу характеру за К. Юнгом. Методика «Ваш характер». Тест «Чи сильний у Вас характер ?» за автором В.Рощаховським.

Тема 35. Методи дослідження здібностей. Поняття про здібності, їх фізіологічна основа. Якісна і кількісна характеристика здібностей. Види здібностей. Формування та розвиток здібностей. Дослідження спеціальних здібностей. Дослідження загальних творчих здібностей. Дослідження рівня загальних, розумових здібностей. Дослідження «комунікативних і організаторських здібностей» (КОС-2).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	очна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		о	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Модуль 1. Психологія як наука та система знань												
Тема 1. Предмет психології як науки. Процеси, властивості, стани.	4	2				2						
Тема 2. Походження й розвиток психіки людини	4	2				2						
Тема 3. Напрями, галузі та методи отримання психологічного знання.	4	2				2						
Тема 4. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів.	4	2				2						
Тема 5. Сприймання: види та властивості.	2					2						
Тема 6. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування.	4		2			2						
Тема 7. Уява і творчість.	2					2						
Тема 8. Мислення та інтелект.	2					2						
Тема 9. Мовлення. Зовнішнє та внутрішнє мовлення.	2					2						
Тема 10. Увага як форма організації психічної діяльності.	2					2						
Тема 11. Емоційні стани людини. Емоційні якості людини.	4		2			2						
Тема 12. Воля як процес. Вольові якості особистості.	2					2						
Разом за модулем 1	36	8	4			24						
Модуль 2. Психологія особистості та діяльності												
Тема 13. Діяльність як основна форма активності особистості.	2					2						
Тема 14. Мотиви та мотивація.	2					2						
Тема 15. Спілкування як міжсуб'єктні взаємини.	4		2			2						
Тема 16. Індивідні передумови особистості.	4		2			2						
Тема 17. Психологічна структура особистості.	4		2			2						
Тема 18. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки.	4		2			2						
Тема 19. Задатки та здібності людини.	6		2			4						

Тема 20. Природа і сутність характеру. Акцентуація характеру.	4		2			2						
Разом за модулем 2	30		12			18						
Розділ 2.												
Змістовий модуль 3. Вступ до практикуму із загальної психології. Загальні методи дослідження в психології												
Тема 1. Методологія та методи наукового дослідження. Спостереження як метод дослідження в психології. Метод спостереження та його характеристика. Спостережливість як необхідно важлива якість психолога	4		2			2						
Тема 2. Експериментальні та не експериментальні методи в психології. Експериментальний метод в психології. Методи опитування. Метод тестів в психології. Проективні методи.	4		2			2						
Разом за модулем 3	8		4			4						
Змістовий модуль 4. Методи дослідження пізнавальної сфери особистості												
Тема 3. Методи дослідження відчуттів.	4		2			2						
Тема 4. Методи дослідження сприймання.	4		2			2						
Тема 5. Методи дослідження пам'яті. Методи тренування пам'яті	4		2			2						
Тема 6. Методи дослідження мислення. Дослідження різних операцій мислення.	4		2			2						
Тема 7. Методи дослідження уваги.	2					2						
Тема 8. Методи дослідження уваги.	2					2						
Разом за модулем 4	20		8			12						
Змістовий модуль 5. Методи дослідження емоційно-вольової сфери												
Тема 9. Методи дослідження емоційної сфери	4		2			2						
Тема 10. Методи дослідження волі.	2		2									
Разом за модулем 5	6		4			2						

Змістовий модуль 6. Особистість. Психологія міжособистісного спілкування. Особистість в групі												
Тема 11. Методи дослідження особистості.	4		2			2						
Тема 12. Методи дослідження міжособистісного спілкування. Особистість в групі.	4		2			2						
Разом за модулем 6	8		4			4						
Змістовий модуль 7. Індивідуально-психологічні властивості особистості												
Тема 13. Методи дослідження темпераменту особистості.	4		2			2						
Тема 14. Методи дослідження характеру особистості	4		2			2						
Тема 15. Методи дослідження здібностей.	4		2			2						
Разом за модулем 7	12		6			6						
Всього:	120	8	42			70						

4. Теми практичних/ семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1.	Тема 6. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування.	2	
2.	Тема 11. Емоційні стани людини. Емоційні якості людини.	2	
3.	Тема 15. Спілкування як міжсуб'єктні взаємини.	2	
4.	Тема 16. Індивідні передумови особистості.	2	
5.	Тема 17. Психологічна структура особистості.	2	
6.	Тема 18. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки.	2	
7.	Тема 19. Задатки та здібності людини.	4	
8.	Тема 20. Природа і сутність характеру. Акцентуація характеру.	2	
9.	Тема 1. Методологія та методи наукового дослідження. Спостереження як метод дослідження в психології. Метод спостереження та його характеристика. Спостережливність як необхідно важлива якість психолога	2	
10.	Тема 2. Експериментальні та не експериментальні методи в психології. Експериментальний метод в психології. Методи опитування. Метод тестів в психології. Проективні методи	2	
11.	Тема 3. Методи дослідження відчуттів.	2	
12.	Тема 4. Методи дослідження сприймання.	2	
13.	Тема 5. Методи дослідження пам'яті. Методи тренування пам'яті	2	
14.	Тема 6. Методи дослідження мислення. Дослідження різних операцій мислення.	2	
15.	Тема 7. Методи дослідження уяви.		

16.	Тема 8. Методи дослідження уваги.		
17.	Тема 9. Методи дослідження емоційної сфери	2	
18.	Тема 10. Методи дослідження волі.		
19.	Тема 11. Методи дослідження особистості.	2	
20.	Тема 12. Методи дослідження міжособистісного спілкування. Особистість в групі	2	
21.	Тема 13. Методи дослідження темпераменту особистості	2	
22.	Тема 14. Методи дослідження характеру особистості	2	
23.	Тема 15. Методи дослідження здібностей.	2	
Разом		42	

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
Розділ 1			
1	Тема 1. Предмет психології як науки. Процеси, властивості, стани. Підберіть 5 приказок, в яких зафіксовані життєві психологічні знання. Спробуйте пояснити їх і з'ясувати, які особливості цих знань у них втілені. Наведіть приклади, які дозволять проілюструвати психічні стани, властивості та процеси. Який існує взаємозв'язок психічних станів людини з психічними процесами і властивостями особистості? У чому полягає індивідуальна своєрідність і типовість, різноманіття і полярність психічних станів людини?	2	
2	Тема 2. Походження й розвиток психіки людини. Укладіть порівняльну таблицю, визначивши найсуттєвіші відмінності психіки людини і тварин: «Розбіжності психіки людини і тварини». Знайдіть в психологічній літературі інформацію про дітей, які виховувалися тваринами. Чому виникали проблеми з тим, щоб ці діти змогли жити серед людей? Чи є зв'язок між психікою людини і параметрами її черепа? Що ви думаєте з цього приводу?	2	
3	Тема 3. Напрями, галузі та методи отримання психологічного знання. Назвіть (перерахуйте) найбільш значні школи (напрями) психологічної науки в ХХ ст. та імена їх найвидатніших представників. У чому полягає основний метод біхевіоризму? Знайдіть приклади досліджень, які проводили біхевіористи. Як називається система аналізу душевного життя, запропонована З. Фрейдом? Охарактеризуйте загальну структуру психіки людини, як вона представлена у психоаналізі.	2	
4	Тема 4. Відчуття як початкова ланка пізнавальних процесів. Визначте, про яку закономірність відчуттів йдеться у наведеному прикладі. «При вигляді лимона у багатьох людей виділяється слина і відчувається смак кислого». Визначте, з чим пов'язане описане явище. «На білій стіні висить годинник, чорний циферблат якого укладено в овал сріблястого кольору. Людина пильно вдивляється в циферблат, намагаючись визначити положення стрілок, а потім переводить погляд на білу стіну і раптом «бачить» там годинник в дещо зміненому вигляді». Відомо,	2	

	що одяг може підкреслити переваги фігури людини і приховати її недоліки: повненьким особам не рекомендується носити речі, пошиті із тканини з горизонтальними смужками, великими горошинами, а надто худим – з вертикальними смугами. У чому ж справа? Адже об'єми людини не змінюються. Поясніть цей феномен з позицій психології. Знайдіть приклади сенсibilізації та адаптації аналізаторів, пов'язаних із професійною діяльністю людини.		
5	Тема 5. Сприймання: види та властивості. Чим відрізняється сприйняття від відчуттів? У чому особливості сприйняття руху, простору і часу? Визначте, які властивості сприймання виявляються в наступних ситуаціях: а) вночі на зоряному небі люди бачать не окремі зірки, а сузір'я; б) коли людині показують малюнок з невизначеними фігурами, яким дається назва, вона бачить в них схожість з даними об'єктами; в) у сутінках ми бачимо кольори нашого одягу такими ж, як і при денному освітленні; г) здобувач слухає лекцію, сприймаючи мову лектора, і не звертає уваги на те, що відбувається у нього за спиною; д) не визнаючи при сприйнятті іноземної мови малознайомі слова, людина проте безпомилково розбирає рідну мову, навіть, коли слова вимовляються невиразно.	2	
6	Тема 6. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування. Підготуйте короткі відповіді на такі запитання: 1. Яка роль повторення в процесі запам'ятовування? 2. Що таке «фактор краю»? 3. Як залежить продуктивність опосередкованого запам'ятовування від характеру асоціативних зв'язків? 4. Як пов'язаний рівень розвитку вербальної та невербальної пам'яті? 5. Як впливає емоційний стан на процес заучування та довгострокового запам'ятовування? 6. Чи пов'язана модальність сприймання, уявлення та запам'ятовування? Поясніть, чому ми завжди довше пам'ятаємо про роботу, яку не встигли закінчити. Який ефект із цим пов'язаний? Поясніть, чому інтенсивне опрацювання матеріалу в короткий час приводить до більш ефективного запам'ятовування, ніж тривале, але неінтенсивне вивчення	2	
7	Тема 7. Уява і творчість. Поясніть, чому деякі люди, неосвічені в медицині, прочитавши опис якогось захворювання, схильні уявляти, що вони захворіли саме на цю хворобу, що й у них виявляються симптоми цієї хвороби. Яка особливість людської уяви виявляється при цьому? Який прийом створення образів уяви відображено у наведеному прикладі. «Карикатуристи виділяють найістотніше в образі, міняючи пропорції: базіку зображують з довгим язиком, любителя поїсти наділяють об'ємистим животом».	2	
8	Тема 8. Мислення та інтелект. Який вид умовиводів реалізується у нижченаведеному прикладі. «Вчитель по черзі викликає всіх учнів у класі за прізвищами. Кожен відкликається. На підставі того, що кожен у списку виявився на місці, вчитель робить висновок, що в класі немає відсутніх». Визначте, які види мислення виявляються в наведених нижче ситуаціях: а) Написання журналістом аналітичної статті. б) Збирання дитиною конструктора. в) Проектування дизайнером інтер'єру приміщення. г) Перекладання речей на полиці з місця на місце з метою знайти спосіб найкращого їх розміщення. д) Рішення навчальної задачі новим способом.	2	

9	Тема 9. Мовлення. Зовнішнє та внутрішнє мовлення. Проведіть спостереження за маленькою дитиною. Назвіть критерії зовнішнього та внутрішнього мовлення.	2	
10	Тема 10. Увага як форма організації психічної діяльності. Школяр вчить уроки і водночас слухає улюблену рокгрупу. За якої умови це сприятиме, а за якої - перешкоджатиме навчанню? Двос диспетчерів аеропорту працюють поруч. Кожен з них бачить інформацію на двох різних екранах, чує у навушнику відповіді пілотів та розмови іншого диспетчера. Які вимоги до уваги та працездатності цих спеціалістів ви могли б сформулювати?	2	
11	Тема 11. Емоційні стани людини. Емоційні якості людини. В письмовій формі підготуйте короткі відповіді на такі запитання: 1. Назвіть типи емоційних ситуацій за П. Фресс та Ж. Піаже. 2. Дайте визначення поняттям індивідуального та ситуаційного стереотипу емоційних реакцій. 3. Що значить «пат терн» емоційних реакцій? 4. Назвіть фактори, які викликають емоційні ситуації. 5. Які показники використовуються для об'єктивної реєстрації емоцій? 6. За якими параметрами можна оцінювати емоції? 7. Які переваги та недоліки методу самооцінки та самозвіту в оцінці емоцій? 8. Яку методику використовують для оцінки емоційного стану? 9. Розкрийте поняття емоційної експресії.	2	
12	Тема 12. Воля як процес. Вольові якості особистості. Наведіть приклади, як проявляється вольова регуляція поведінки під час навчання. Наведіть приклади, як первинні, вторинні і третинні вольові якості особистості проявляються у нашій повсякденній активності? Як пов'язані вольові зусилля, мотивація та задоволення, що виникають в процесі діяльності? Обґрунтуйте відповідь. Один з психологів вважав, що волі як окремого психічного процесу не існує, це лише результат дії мотивації. Чи вірно це? Обґрунтуйте відповідь.	2	
13	Тема 13. Діяльність як основна форма активності особистості. Визначте, який закономірний зв'язок між психікою і діяльністю виявляється в наведеному прикладі. «Вивчення людей похилого віку та довгожителів засвідчує, що поступове вивільнення від обов'язків і пов'язаних з ними функцій призводить до звуження та порушення особистості і, навпаки, постійний зв'язок з довколишнім життям сприяє збереженню особистості аж до смерті. Якщо людина з певних причин припиняє професійну, громадську діяльність, то це зумовлює глибокі зміни у структурі її особистості». Чи можна стверджувати, що принципова відмінність різних видів діяльності полягає в характері їх результатів? Проаналізуйте наведений нижче текст та визначте у ньому основні складові елементи діяльності – дії та операції. «Потрібно знайти певне місце в книзі і коротко законспектувати його, але закладка, яка раніше була покладена – випала. Для відшукування потрібного тексту можна або спробувати згадати номер сторінки, або, гортаючи книгу, пробігати очима кожен сторінку і т. п. З наведених нижче ознак виберіть ті, які характеризують всяку діяльність; ті, які характеризують тільки гру, тільки вчення і тільки працю: а) умова розвитку психіки; б) діяльність, спрямована на засвоєння знань, оволодіння узагальненими способами виконання дій; в) умова прояву всіх психічних реакцій; г) діяльність, спрямована на	2	

	отримання результату, який задовольняє матеріальні і духовні потреби людей; д) діяльність, спрямована на засвоєння і застосування системи понять; е) діяльність, що задовольняється самим процесом виконання.		
14	Тема 14. Мотиви та мотивація. Визначте, на актуалізацію яких потреб і мотивів орієнтовані наступні впливи: 1. Якщо Ви хочете добре провести вечір, відвідайте наше кафе. 2. Якщо ти зараз підеш, то більше ніколи не побачиш мене. 3. Якщо Ви не припините розмовляти зі мною в такому тоні, я змушений буду просити Вас покинути мій кабінет! 4. Розкажи Дідові Морозу вірш про ялинку, тоді він дасть тобі подарунок. 5. Якщо хочеш сьогодні виглядати «на всі сто», підемо до мого знайомого перукаря. 6. Примірте, будь ласка, це плаття! Воно так відповідає Вашому іміджу! 7. Не забудь погуляти з собакою, інакше вона буде вити всю ніч. Якими є особливості мотивації досягнення успіхів і уникнення невдач? Як можна пояснювати безпорадність з точки зору мотивації? Яким чином характеризують особистість наступні мотиваційні утворення: афіліація, мотив влади, альтруїзм, агресивність?	2	
15	Тема 15. Спілкування як міжсуб'єктні взаємини. Визначте види спілкування, що актуалізуються в наступних ситуаціях (варіантів відповіді може бути декілька). а) Опинившись в нудній компанії, хлопець розповідає веселі історії та анекдоти. б) Не заставши друга вдома, хлопчик залишає йому у сусідів записку з проханням зателефонувати. в) Помітивши знайому, що йде по інший бік дороги, дівчина привітно усміхнулася їй і помахала рукою. г) Мер міста звертається по радіо до городян із закликом взяти активну участь у суботнику. д) Переглядаючи зразки шпалер, подружжя обмінюються думками, які з них краще підійдуть для дитячої кімнати. е) Батько розповідає синові, як з паперу можна зробити літачок. Які механізми та ефекти соціальної перцепції виявляються при співпраці психолога та клієнта? В якому разі їх вплив матиме позитивний або негативний ефекти?	2	
16	Тема 16. Індивідні передумови особистості. Наведіть приклади, яким чином можуть бути пов'язані вік, стать, конституція з властивостями особистості	2	
17	Тема 17. Психологічна структура особистості З якою самооцінкою пов'язана така поведінка хлопця у наведеному прикладі. Обґрунтуйте свою відповідь. Надайте рекомендації для такої людини. «В. погано обізнаний про свою особистість, її можливості, обмеження і потреби, він постійно доводить оточуючим і собі важливість окремих своїх якостей і умінь, схильний до повторних, часто дезадаптивних стратегій і схем поведінки. В. не знає точно, чого він хоче і про що думає, знецінює свої досягнення, успіхи інших сприймає болісно, як виклик власній особистості».	2	
18	Тема 18. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки. Визначте тип темпераменту хлопчика і на цій основі сформулюйте основні аспекти індивідуального підходу до дитини. «К. на уроках спокійний, сидить завжди в одному і тому ж положенні, що-небудь крутить у руках, настрої змінюється від дуже незначних причин. Він болісно чутливий, коли вчитель пересадив його з однієї парти на іншу, К. образився, довго міркував, чому його пересадили, і на всіх уроках сидів засмучений і пригнічений. Разом з тим, почуття у	2	

	нього пробуджуються повільно. При відвідуванні вистави у цирку він довго сидить мовчки з нерухомим обличчям і лише поступово починає «відтавати»: посміхається, сміється, вступає в розмову з сусідами. Легко розгублюється, варто вчителю зробити йому найм'якше зауваження, як хлопчик ніяковіє, голос його стає глухим, тихим. Дуже стриманий у вираженні почуттів. Отримавши «двійку», анітрохи не змінившись в обличчі, йде на місце і сідає, але вдома, за словами батьків, довго не може заспокоїтися, не в змозі взятися за роботу, втрачає всяку віру в себе. Відповідає на уроці невпевнено, навіть коли добре знає урок. Свої здібності і знання оцінює дуже низько, тоді як насправді вони вище середнього рівня. Якщо при виконанні якогось навчального завдання зустрічаються труднощі, К. легко опускає руки, розгублюється і не доводить справу до кінця». Які якості особистості потрібно віднести до властивостей темпераменту? Яке співвідношення темпераменту й особистості? Наведіть приклади, як це співвідношення проявляється у поведінці.		
19	Тема 19. Задатки та здібності людини. Охарактеризуйте основні види здібностей людини, встановіть зв'язок між ними. Обдарованість, задатки, здібності, геніальність – як розрізнити і пов'язати ці поняття? Якою є природа індивідуально-психологічних відмінностей людей і їх здібностей? Як можна пояснити той факт, що людина, яка не має здібностей до певного виду діяльності, досягає в ній таких самих високих результатів, як і та, що має здібності до цього виду діяльності?	4	
20	Тема 20. Природа і сутність характеру . Акцентуація характеру. Напишіть самохарактеристику. Згрупуйте риси характеру на підставі ставлення до речей, інших людей, самого себе, діяльності. До якого типу ви віднесете свій характер? Як формувалися окремі риси вашого характеру? Чи властиве вам загострення якихось рис? Народна мудрість говорить: «Посієш вчинок – збереш звичку, посієш звичку – збереш характер, посієш характер – збереш долю». Наведіть приклади з власного життя, які підтверджують цю закономірність.	2	
Розділ 2			
1.	Тема 1. Методологія та методи наукового дослідження. Спостереження як метод дослідження в психології. 1. Скласти тези за змістом розділу «Спостереження» (С.Л. Рубінштейн «Основи загальної психології»). 2. Прочитати та законспектувати розділ «Спостереження» (Дружинін В.М. «Експериментальна психологія»). 3. Прочитати розділ «Спостережливність як професійно важлива якість людини» (Регуш Л.О. «Практикум із спостереження та спостережливості»). Звернути увагу на запропоновані автором вправи для розвитку спостережливості. 4. Написати звіт з проведеного спостереження відповідно до запропонованої «Карти спостережень Скотта»	2	
2.	Тема 2. Експериментальні та не експериментальні методи в психології. Експериментальний метод в психології. Методи опитування. Метод тестів в психології. Проективні методи. 1.Скласти конспект основних положень розділу «З історії психодіагностики» (Бодальов О.О., Столін В.В. «Загальна психодіагностика»). 2. Законспектувати основні положення додатку 1. «Етичні	2	

	<p>принципи проведення дослідження на людині» (Дружинін В.М. «Експериментальна психологія»).</p> <p>3. Законспектувати розділ «Експериментальне спілкування» (Дружинін В.М. «Експериментальна психологія»).</p> <p>4. Прочитати та законспектувати розділ «Типи тестів» з підручника «Основи психології».</p> <p>5. Скласти анкету на тему « Чому Ви обрали фах практичного психолога». Написати звіт.</p>		
3.	<p>Тема 3. Методи дослідження відчуттів. Написання звітів за методиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини» ; - Визначення порогів чутливості; - «Дослідження зорових відчуттів»; - «Вимірювання та оцінка полю зору» (за допомогою периметра Ферстера); - «Визначення зорових просторових порогів розрізнення відстані» (точність окоміру); - «Дослідження тактильного відчуття» ; - «Дослідження м'язово-суглобових відчуттів»; 	2	
4.	<p>Тема 4. Методи дослідження сприймання. Написання звітів за методиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Дослідження пізнавального контролю під час сприймання»; - «Дослідження явищ адаптації та контрасту»; - «Особливості сприймання форми при пасивному та активному дотику»; - «Сприймання часу: оцінка, вимірювання, відтворення, порівняння»; - «Сприймання простору»; - «Вимірювання ілюзії зорового сприймання (ілюзія Мюллера-Лайера)»; - «Дослідження об'єму зорового сприймання» . 	2	
5.	<p>Тема 5. Методи дослідження пам'яті. Методи тренування пам'яті.</p> <p>1. Написання звітів за методиками: - «Об'єм пам'яті»;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Методика дослідження обсягу словесно-логічної пам'яті; - Методика вивчення продуктивності пам'яті; - Методика «Відтворення тексту»; - Дослідження ретроактивного гальмування; - «Визначення домінуючого типу запам'ятовування»; - Дослідження відмінностей між впізнанням та відтворенням; - Методика вивчення короткотривалої пам'яті; - Методика вивчення оперативної пам'яті; - Методика дослідження довготривалої пам'яті; - «Методика дослідження безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування»; - Методика дослідження логічної та механічної пам'яті; - Методика «Піктограма»; - Методика «Ретроактивне гальмування»; - Методика дослідження мимовільного запам'ятовування. <p>2. Розробити комплекс вправ для тренування пам'яті</p>	2	
6.	<p>Тема 6. Методи дослідження мислення. Дослідження різних операцій мислення. Написання звітів за методиками:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Методика «Тип мислення»; - Методика дослідження індивідуального стилю мислення; - Дослідження впливу минулого досвіду на спосіб вирішення задач 	2	

	(Методика Лачінса); - Дослідження впливу установки на спосіб розв'язання задач; - Методика «Інтелектуальна лабільність»; - Методика «Порівняння понять»; - Методика «Кількісні відносини»; - Методики «Складні аналогії» та «Прості аналогії»; - Методика «Виділення суттєвих ознак»; Методика «Виключення зайвого»; - Методика «Складання чисел»; - Дослідження аналітичності мислення		
7.	Тема 7. Методи дослідження уяви.	2	
8.	Тема 8. Методи дослідження уваги.	2	
	Тема 9. Методи дослідження емоційної сфери. Написання звітів за методиками: - Методика «Дослідження диференціальних емоцій» (К. Ізарда); - Дослідження настроїв за допомогою теста Люшера; - Методика вивчення емоційної стійкості; - Методика емоційного спрямування (Б. І. Додонов); - Дослідження емоційного відгукування; - Методика діагностики «перешкод» у встановленні емоційних контактів (В.В. Бойко); - Методика «Дослідження ситуативної та особистісної тривожності» (Спілберг- Ханін).	2	
9.	Тема 11. Методи дослідження особистості. Написання звітів за методиками: - Дослідження типологічних особливостей особистості за К. Юнгом; - Методика визначення спрямованості за Б. Басса; - Методика дослідження типів особистісної спрямованості за Т. Данілової; - Дослідження самооцінки особистості (опитувальник Г.М. Казанцевої); - Дослідження адекватної самооцінки за А. Реан, Я. Коломінський; - Дослідження рівня домагань особистості за допомогою моторної проби Шварцландера; - Дослідження егоцентричної спрямованості особистості (ЕАТ); - Дослідження рівня особистісної зрілості за методикою О.С. Штепи; - Дослідження особливостей психологічних захистів (опитувальник Плутчика-КеллерманаКонте); - Тест смисложиттєвих орієнтацій (М. Рокіч).	2	
10.	Тема 12. Методи дослідження міжособистісного спілкування. Особистість в групі. Написання звітів за методиками: - Методика діагностики міжособистісних стосунків (Т. Лірі); - Методика «Атмосфера в групі» (за Ф. Фідлером); - Методика «Соціометрія»; - Методика «Референтометрія»; - Дослідження власного стилю поведінки в конфліктній ситуації (К.Томаса); - Тест «Чи комунікабельні Ви?»; - Тест «Чи здатні Ви впливати на інших?».	2	
11.	Тема 13. Методи дослідження темпераменту особистості. Написання звітів за методиками: - Методика дослідження темпераменту (ЕРІ) за Айзенком;	2	

	- Методика вивчення темпераменту за А. Беловим; - Тест на визначення темпераменту за М.М. Обозовим; - Опитувальник для вивчення темпераменту за Я. Стреляу; - Дослідження психологічних властивостей темпераменту (ОСТ) за В.М. Русалова		
12.	Тема 14. Методи дослідження характеру особистості. Написання звітів за методиками: - Методика «Ваш характер»; - Тест «Чи сильний у Вас характер?» за В. Роццаховським; - Дослідження акцентуацій характеру за К. Леонгадом-Х. Шмішеком.	2	
13.	Тема 15. Методи дослідження здібностей. Написання звітів за методиками: - Методика виявлення «комунікативних і організаторських здібностей» (КОС-2); - Методика визначення творчих здібностей людини; - Виявлення індивідуально-особистісних особливостей особистості в конкретній ситуації (колірний тест М. Люшера); - Тест на перевірку кмітливості.	2	
Разом		70	

6. Методи навчання

Традиційні методи навчання (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий/евристичний, метод проблемного викладу). Інтерактивні методи навчання (евристична бесіда, мозковий штурм). Новітні освітні технології (презентації, використання мультимедіа). Наочний метод (ілюстрації, демонстрації). Словесні методи (лекції, презентації, дискусії тощо).

7. Критерії оцінювання та засоби оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- іспит;
- термінологічні диктанти;
- тести;
- розв'язування ситуаційних задач, кейси, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне усне опитування, індивідуальне письмове опитування, тестовий контроль (I-II рівня) (письмовий та онлайн), вирішення типових практичних завдань.

Форма модульного контролю: письмова модульна контрольна робота (теоретичні питання, тестові та практичні завдання).

Форма підсумкового семестрового контролю: усний (стаціонарно чи онлайн) іспит.

Навчальний матеріал дисципліни згрупований у 2 розділи. Перший – 20 тем – лекційні заняття, другий розділ – практичні заняття. Освоєння навчального матеріалу проводиться упродовж двох семестрів. Поточний модульний контроль проводиться шляхом опитування здобувачів під час занять, тестового контролю знань на заняттях, перевірки конспектів лекцій та домашніх завдань, аналізу відвідування та відробок. В ході поточного контролю, за усну відповідь здобувач отримує оцінку за національною чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), яка потім переводиться у рейтингові бали. При оцінюванні засвоєння матеріалу кожного заняття модуля здобувачу виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених цикловою медичною комісією критеріїв оцінювання.

Оцінка «відмінно» виставляється за умови, якщо здобувач знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує тестові і ситуаційні задачі, а також практичні завдання будь-якого рівня складності.

Оцінка «добре» виставляється, якщо здобувач знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно і систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка «задовільно» ставиться здобувачеві на основі знання всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати спрощені завдання за допомогою навідних питань; частково вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі в ряді простих випадків; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені прості запитання відповідає вірно.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і уміння здобувача є нижчими за критерії задовільної оцінки.

У робочій програмі застосовано такий принцип конвертації традиційної системи оцінювання в бали (таблиця 1):

Таблиця 1

Конвертація традиційної системи оцінювання в бали

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
«5»	10-8
«4»	7-5
«3»	4-2
«2»	1(0 балів за знання та 1 бал – за присутність на занятті)

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (розділ 1, 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота																				МКР 10 б.	Σ	
Розділ 1 Теми за двома модулями																						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20			
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	СРС	20

Поточне оцінювання та самостійна робота															МКР 10 б.	Σ	
Розділ 1 Теми за двома модулями																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Робота на практичних заняттях		
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			

1, 2 ... 10 – теми змістових модулів * - відповідно до таблиці «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни» 20 балів – робота на практичних заняттях, 20 балів – виконання самостійної роботи

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Упродовж семестру з дисципліни проводиться 2 модульні контрольні роботи (МКР). Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок здобувачів у межах окремого змістового модулю здійснюються за 100-бальною шкалою. МКР складається з вирішення тестових завдань, теоретичних питань та ситуаційних задач. Розподіл балів за результат виконання МКР визначається таким чином: максимально 50 балів – МКР.

До модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі. На виконання письмового компонента МКР відводиться до двох академічних годин. В МКР є 15 тестових завдань, глосарій (5 термінів), 2 теоретичні питання, 1 ситуаційна задача. Правильна відповідь за кожний окремий тест оцінюється в 1 бал, за терміни – по 1 балу, теоретичне питання – у 10 балів, за ситуаційну задачу – 10 балів.

За допомогою письмової модульної контрольної роботи оцінюється ступінь засвоєння пройденого матеріалу за максимальною рейтинговою оцінкою – 50 балів. Здобувач, який не з'явився на МКР з поважної причини, може пройти його у визначений кафедрою термін.

Шкала контролю модульної контрольної роботи

Показники	Бали
Письмова модульна контрольна робота:	0 – 20:
- тестові завдання (за кожен правильну відповідь нараховується 1 бал)	0 – 15
- термінологічний диктант (5 термінів за кожен правильну відповідь нараховується 0,5 бал)	0 – 2,5
- 2 теоретичні питання (за кожен правильну відповідь нараховується 10 балів)	0 - 20
- ситуаційна задача	0 - 10

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді *іспиту* в кінці семестру і дає можливість визначити прикінцевий рівень і якість засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Переведення даних 100-бальної шкали у оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється в порядку, зазначеному в таблиці 4.

Здобувачі, підсумкова модульна оцінка яких становить 35-59 балів, зобов'язані пройти підсумковий (семестровий) контроль у формі екзамену, що передбачено робочим навчальним планом. Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у вигляді екзамену в кінці семестру і дає можливість визначити кінцевий ступінь рівня і якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних вмінь і навичок з даної дисципліни. Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

До підсумкового (семестрового) контролю з навчальної дисципліни не допускаються здобувачі, які не виконали умови договору про навчання та усі види обов'язкових робіт (самостійних завдань, рефератів тощо), передбачених робочою програмою, а також підсумкова модульна оцінка яких становить менше 35 балів. Відповідальний працівник деканату у відомості проти прізвища такого здобувача робить позначку «недопущений». Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою здобувача вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Вона може бути виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) до початку екзаменаційної сесії, відразу після оголошення результатів останнього модульного контролю. При цьому присутність здобувача є обов'язковою. За наявності бажання підвищити рейтинг здобувач складає іспит. Для підвищення позитивної оцінки надається одна спроба. Незалежно від того, чи здобувач складає іспит у зв'язку з тим, що в нього підсумкова модульна оцінка незадовільна (35-59 балів), чи з метою підвищення позитивної оцінки, викладач виставляє здобувачу оцінку, керуючись виключно рівнем його знань, виявлених на залікові, тобто, виходячи із 100 балів, але при цьому виставлена підсумкова (семестрова) оцінка не може бути нижчою за підсумкову модульну оцінку. При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики на практиці;

- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Засоби оцінювання. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів із дисципліни «Практикум із загальної психології» за усіма видами навчальних робіт проводиться за *поточним, проміжним та підсумковим* контролюми.

Поточний контроль – це оцінювання (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, написання тестових завдань, контрольної роботи, організації самостійної роботи та активності здобувача на занятті.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем тощо.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Поточний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування здобувачем матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді тестування.

При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосується суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення практичного завдання. Тести обираються із загального переліку тестів за відповідними модулями. Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою, де відводиться на оцінку усних та письмових відповідей здобувачів (презентації) - 5 балів, виконання тестування – 5 балів, виконання самостійної роботи – 5 балів, підсумкової контрольної роботи – 10 балів.

Вимоги до виконання практичних робіт.

За допомогою запропонованих методик, здобувачі мають провести психологічне дослідження на реальному обстежуваному та підготувати звіт по формі:

- назва;
- мета;
- матеріали;
- дані про обстежуваного (вік, стать, професія);
- інструкція;
- процедура дослідження (дата, час, хід досліду, отримані результати та розрахунки);
- висновки (аналіз отриманих результатів).

До кожного звіту здобувачу необхідно обов'язково докласти стимульні матеріали обстежуваного, за якими оцінюється правильність зроблених ним оброблення та аналіз результатів. На опрацювання методик та її здачу викладачу

відводиться один тиждень після проведення практичного заняття для здобувачів денної форми навчання.

Оцінювання виконання методик (на вибір здобувача).

3 бали (відмінно) – завдання виконано здобувачем в повному обсязі відповідно до запропонованої методики, яка винесена на дане практичне заняття. Методика проведена, опрацьована. За результатами проведення сформульовано ґрунтовні висновки. Виконана, оформлена та вчасно здана письмова робота.

2 бали (добре) – завдання виконано здобувачем в повному обсязі відповідно до запропонованої методики, яка винесена на дане практичне заняття. Методика проведена, опрацьована. За результатами проведення сформульовано ґрунтовні висновки (можлива наявність неточностей). Виконана, оформлена та вчасно здана письмова робота.

1 бал (незадовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, частково. Неякісно опрацьовані результати. Висновки фрагментарні, не обґрунтовані. Виконана, не якісно оформлена та не вчасно здана письмова робота.

0 бал (незадовільно) – завдання практично не виконано, зовсім не відповідає вимогам. Робота відсутня.

Оцінювання спостереження:

5 балів (відмінно) – завдання виконано здобувачем в повному обсязі відповідно до запропонованих позицій:

а) виконане спостереження за поведінкою досліджуваного (здобувача) в умовах (вказати) сприймання різної інформації. Заповнений протокол для фіксації результатів спостереження, здійснено кількісний та якісний аналіз результатів, зроблено ґрунтовні висновки;

б) розроблена програма стандартизованого спостереження за самостійно сформульованою гіпотезою яка містить усі вірно сформульовані компоненти. Виконана та вчасно здана письмова робота.

4 бали (добре) – завдання виконано здобувачем в повному обсязі відповідно до запропонованих позицій:

а) виконане спостереження за поведінкою досліджуваного (здобувача) в умовах (вказати) сприймання різної інформації. Заповнений протокол для фіксації результатів спостереження, здійснено кількісний та якісний аналіз результатів, зроблено ґрунтовні висновки (часткові висновки);

б) розроблена програма стандартизованого спостереження за самостійно сформульованою гіпотезою яка містить усі вірно сформульовані компоненти (можливі допущення певних неточностей). Виконана та (можливо) не вчасно здана письмова робота.

3 бали (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, виконана лише частина завдання (а) чи б). Прослідковується порушення структури завдання, відсутність окремих складових (або здобувач скопіював чужу роботу). Зроблені не повні (часткові, фрагментарні, необґрунтовані) висновки. Робота здана не вчасно.

2 бали (незадовільно) – завдання за своїм змістом лише частково відображає подане завдання. Присутні окремі фрагменти завдання, які слабо відображають його логіку та структуру. Висновки не суттєві, фрагментарні або відсутні. Можливі усні доповнення до виконаного завдання. Робота здана не вчасно (або

відсутня).

1 бал (незадовільно) – завдання практично не виконано. Складається із малозмістовних фраз, які не відображають суть завдання. Програма не розроблена. Робота відсутня. Можливі усні доповнення та коментарі щодо поставленого завдання.

0 балів – завдання відсутнє.

Оцінювання анкетування (для денної та заочної форми навчання) :

5 балів (відмінно) – завдання виконано здобувачем в повному обсязі відповідно до запропонованої теми, кількості та різноманітності питань. Питання сформульовані вірно. Розроблена валідність за змістом. Виконана та вчасно здана письмова робота.

4 бали (добре) – завдання виконано здобувачем в повному обсязі відповідно до запропонованої теми, кількості та різноманітності питань. Питання сформульовані вірно (можливі допущення певних неточностей). Розроблена валідність за змістом. Виконана та (можливо) не вчасно здана письмова робота.

3 бали (задовільно) – завдання виконано не в повному обсязі, можливо не зовсім відповідає темі роботи, кількості запитань або використано однотипні запитання. Допущені помилки у формулюванні запитань. Не розроблена (або частково розроблена) валідність за змістом. Робота здана не вчасно.

2 бали (незадовільно) – завдання за своїм змістом лише частково відображає подане завдання. Робота не відповідає темі, питання не вірно сформульовані, не відповідають вимогам. Валідність відсутня. Робота здана не вчасно (або відсутня).

1 бали (незадовільно) – завдання практично не виконано. Складається із малозмістовних фраз, які не відображають суть завдання. Не відповідає темі роботи. Робота відсутня (можливо).

0 балів – завдання відсутнє.

Критерії оцінки тестового завдання :

5 балів «відмінно» - здобувач дав не менше 90% правильних відповідей;

4 балів «добре» - здобувач дав не менше 70% правильних відповідей;

3 балів «задовільно» - здобувач дав не менше 50% правильних відповідей;

2 бали «незадовільно» - здобувач дав менше 50% правильних відповідей;

0 балів - завдання відсутнє.

Підсумкова контрольна робота з дисципліни «Практикум з загальної психології» відображає рівень розвитку у здобувачів вмінь та навичок аналізувати, диференціювати, систематизувати та узагальнювати прослуханий та вивчений матеріал; орієнтуватися в сучасній науковій літературі та здійснювати самостійні пошуково-методичні розвідки з питань психології; обґрунтовувати можливість застосування методів та методик психологічної діагностики; володіти теоретичними основами розв'язання завдань.

Виконання контрольної роботи передбачає письмове розв'язання завдань за відповідним варіантом. Кожен варіант включає завдання з тематики, визначеної навчальною програмою з дисципліни, за якою пишеться контрольна робота. Контрольна робота складається з двох частин: теоретичне питання (що потребує поглибленої відповіді) та практична частина. Відповіді мають бути повними та обґрунтованими на всі теоретичні та практичні завдання, що передбачені

конкретним варіантом контрольної роботи.

Критерії оцінки підсумкової контрольної роботи:

9-10 балів «відмінно» - здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

7-8 балів «добре» - здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

5-6 балів «задовільно» - здобувач загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.

1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки. 0 балів - завдання відсутнє.

Практичні заняття проводяться у формі обговорення теоретичних питань теми, опрацювання діагностичних методик та їх проведення. На основі аналізу результатів дослідження здобувачі систематизують отриману інформацію у вигляді конспектів та схем, оформлених практичних робіт. Отримані результати представляють у вигляді публічних виступів, звітів та презентацій.

Критерії поточного оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою і відповідають загальним рекомендаціям щодо оцінювання при підсумковому контролі. Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни «Практикум з загальної психології» є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики на практиці;
- вміння здійснити обробку та аналіз отриманих результатів при дослідженні;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих

знань та умінь.

Оцінка «добре» ставиться за вияв здобувачем повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача наявні незначні помилки. Відповідь може носити переважно репродуктивний характер, немає цілісності у сприйнятті матеріалу, існують неточності у трактуванні понятійного апарату.

Оцінка «задовільно» ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності. Відповіді неповні, не чіткі, простежується невміння інтегрувати матеріал, поверхова обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач спроможний усунути їх із допомогою викладача.

Оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, основні питання теми засвоєні мінімально, або ж не засвоєні, відсутність вміння аналізувати, систематизувати, узагальнювати інформацію, мінімальний рівень репродуктивних знань, нема відповідей на допоміжні.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

- виконання тестування - (максимум 5 б. × 3 = 15 б.);
- підготовка і проведення спостереження – 5 б;
- підготовка і проведення опитування (анкетування) – 5 б;
- виконання методик (на вибір здобувача) та написання звіту на основі отриманих результатів – (максимум – 45 б.);
- підсумкова контрольна робота - (максимум 10 балів).

Підсумковий контроль – 40 б. іспит

Сумарна кількість – 100 балів

Самостійна робота здобувачів ділиться на базову і додаткову. Базова самостійна робота забезпечує підготовку здобувача до аудиторних занять і контрольних заходів. Результати цієї підготовки виявляються в активності здобувача на заняттях, при виконанні ним контрольних робіт, тестових завдань й інших видів робіт. Базова самостійна робота здобувачів включає: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; пошук (підбір), огляд літератури і електронних джерел інформації; вивчення матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання; підготовка до практичних (семінарських) занять; підготовка до написання контрольних робіт, інших форм поточного контролю; систематизація вивченого матеріалу перед семестровим екзаменом.

Додаткова самостійна робота спрямована на поглиблення і закріплення знань здобувача, розвиток аналітичних навичок з проблематики навчальної дисципліни. Вона включає такі види робіт: аналіз наукових публікацій з визначеної викладачем теми; проведення психологічного дослідження у поза аудиторний час; написання есе за заданою проблематикою; бібліографічний огляд літератури за заданою проблематикою; розробка мультимедійної презентації; виконання практичних задач, ситуативних завдань; опрацювання

науково популярних та художніх фільмів; підготовка порівняльної таблиці; підготовка термінологічного словника та ін.

Питання до контрольної роботи:

1. Метод спостереження та його загальна характеристика. Типові помилки в психологічному спостереженні.
2. Види експериментів та етапи їх проведення.
3. Сутність і особливості тестування. Види психологічних тестів.
4. Техніка проведення психологічного дослідження.
5. Загальна характеристика методу анкетування. Види питань в анкеті (приклади).
6. Види тестів та їх характеристика. Основні вимоги щодо використання тестів в дослідженнях.
7. Контент-аналіз як різновид методу вивчення продуктів діяльності.
8. Специфіка застосування контент-аналізу (на матеріалі методики незавершених речень Б. Форера).
9. Поняття про пам'ять. Дослідження обсягу короткочасної пам'яті.
10. Характеристика видів уяви. Методики вивчення особливостей творчої та репродуктивної уяви.
11. Методики вимірювання стійкості та концентрації уваги.
12. Експериментально-психологічні методи дослідження мислення та мовлення людини.
13. Методика дослідження самооцінки емоційного стану особистості.
14. Методика дослідження самоконтролю як показника волі особистості.
15. Поняття про темперамент. Процедура дослідження екстраверсії — інтроверсії та нейротизму (на основі опитувальника Г. Айзенка).
16. Поняття характеру та його риси і прояви. Методика визначення типу характеру за К. Юнгом.
17. Дослідження мотиваційної сфери особистості.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі видинавчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Психологія як наука: предмет, загальні завдання та її місце в системі наук.
2. Галузі психологічної науки.
3. Психологія в системі наук.
4. Психологія та сучасна фізіологія вищої нервової діяльності.
5. Психіка та психічна діяльність людини як предмет психологічних досліджень.
6. Теорія відображення у вивченні психіки людини.
7. Принципи психологічної науки.
8. Принцип розвитку в сучасних дослідженнях.
9. Методи психології, їх класифікація.
10. Метод спостереження: його значення, види.
11. Методи бесіди та анкетування, їх характеристика.
12. Порівняльна характеристика методу спостереження та експерименту.
13. Розвиток психіки у філогенезі (тропізми, інстинкти, навчання, інтелектуальна поведінка тварин).
14. Свідомість як продукт суспільно-історичного розвитку людства.
15. Самосвідомість особистості. Самооцінка та рівень домагань особистості. Методи вивчення самооцінки.
16. Самосвідомість та «Я-концепція» особистості.
17. Закономірності та механізми психічного розвитку людини.
18. Поняття про діяльність. Діяльність та активність людини. Єдність свідомості та діяльності.
19. Психологічна структура діяльності (О.М.Леонт'єв, С.Л.Рубінштейн, Л.С. Виготський).
20. Освоєння діяльності. Навички і вміння, їх характеристика.
21. Характеристика ігрової діяльності.
22. Характеристика навчальної діяльності.
23. Характеристика трудової діяльності.
24. Динамічний стереотип, його роль у психічній діяльності людини.
25. Звички, їх види, роль у діяльності та поведінці людини.
26. Розвиток та навчання. Зона «актуального та найближчого розвитку» за Л.С. Виготським.
27. Поняття про спілкування, його функції. Педагогічне спілкування.
28. Спілкування як розуміння людьми один одного. Психологічні механізми сприйняття людини людиною.
29. Невербальне спілкування, його характеристика.
30. Психологія мови. Види, механізми мови.
31. Спілкування як інтерактивна сторона. Соціально-психологічний клімат групи.
32. Психологічна характеристика свідомості (функції, структура).
33. Свідоме і несвідоме в психічній діяльності людини.
34. Зовнішня та внутрішня психічна діяльність. Процеси інтеріо- та екстеріоризації.
35. Види, стилі міжособистісного спілкування.
36. Класифікація малих груп.

37. Міжособистісні стосунки в групах і колективах; методи їх вивчення.
38. Механізми взаємовпливу людей (навіювання, конформність).
39. Поведінка як предмет психічних досліджень.
40. Поняття про особистість. Біологічне та соціальне у структурі особистості.
 41. Порівняльна характеристика понять: індивід, суб'єкт, особистість, індивідуальність.
41. Теорії особистості сучасній психології.
42. Умови та рушійні сили розвитку особистості.
43. Психологічний «захист», його механізми та індивідуально-вікові прояви.
44. Спрямованість як основний стержень особистості (мотиви, інтереси, переконання, ідеали).
45. Психологія потреб людини.
46. Мотиви особистості, їх класифікація (інтереси, переконання, установки).
47. Поняття про відчуття, види та властивості відчуттів.
48. Відчуття, їх закономірності.
49. Поняття про сприйняття. Класифікація, види сприйняття.
50. Поняття про пам'ять. Теорія пам'яті, види пам'яті.
51. Процеси пам'яті.
52. Механізми запам'ятовування та забування.
53. Поняття про мислення. Види мислення.
54. Операції мислення.
55. Мислення як діяльність.
56. Поняття про увагу, її види.
57. Властивості уваги, їх характеристика.
58. Форми мислення. 60. Вольовий акт та його структура.
 61. Вольові якості та їх формування.
 62. Поняття про уяву, види і прийоми уяви.
 63. Уява і фантазія. Розвиток уяви.
 64. Почуття та особистість. Зміст вищих почуттів.
 65. Емоції. Види емоцій.
 66. Форми прояву емоційних переживань.
 67. Загальні властивості емоцій та почуттів.
 68. Поняття про характер. Структура рис характеру.
 69. Акцентуації характеру, їх типи.
 70. Фізіологічні основи темпераменту.
 71. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика.
 72. Поняття про здібності. Види та рівні здібностей.
 73. Педагогічні здібності.
 74. Структура особистості. Індивідуальність та її особливості.
 75. Задатки та здібності. Формування здібностей.
 76. Загальна характеристика методів психології.
 77. Метод спостереження та його загальна характеристика.
 78. Типові помилки в психологічному спостереженні.
 79. Умови ефективного проведення спостереження.
 80. Поняття про метод експерименту.
 81. Види експериментів у психологічних дослідженнях.

82. Етапи проведення експерименту.
83. Помилки при експериментальному дослідженні та шляхи їх дослідження.
84. Умови ефективного проведення експерименту.
85. Сутність та особливості методу тестів.
86. Види психологічних тестів.
87. Умови ефективного проведення методу тестування.
88. Техніка проведення психологічного дослідження.
89. Загальна характеристика методу анкетування.
90. Види питань в анкеті (приклади).
91. Основні правила складання анкет.
92. Умови ефективного проведення анкетування.
93. Контент-аналіз як різновид методу вивчення продуктів діяльності.
94. Зміст основних процедур контент-аналізу.
95. Труднощі при проведенні контент-аналізу.
96. Особливості використання схеми спостереження А. Залужного.
97. Аналіз впливу експериментальної ситуації на поведінку досліджуваних (на матеріалі дослідження сприймання здобувачами нового матеріалу).
98. Особливості тестування навчальних досягнень здобувачів I курсу спеціальності “Психологія”.
99. Особливості дослідження відчуттів у загальній психології.
100. Характеристика методів дослідження уваги людини.
101. Темперамент особистості та його експериментальне дослідження.
102. Характеристика методів та методик дослідження здібностей особистості.
103. Види питань в анкеті (приклади).
104. Етапи проведення експерименту.
105. Особливості формулювання та редагування питань анкети.
106. Специфіка застосування контент-аналізу (на матеріалі методики незавершених речень Б. Форера).
107. Особливості дослідження динаміки абсолютних порогів світлової чутливості в умовах темної адаптації (за допомогою адаптометра).
108. Особливості емпіричного дослідження визначення абсолютних порогів слухової чутливості (за допомогою аудіометра).
109. Дослідження визначення зорових просторових порогів розрізнення (точність окоміру).
110. Дослідження особливостей сприймання форми при пасивному та активному осяганні.
111. Особливості вимірювання обсягу сприймання людини.
112. Визначення особливостей геометричних ілюзій зорового сприймання та їх інтерпретація.
113. Дослідження обсягу короткочасної пам'яті.
114. Вивчення особливостей безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування.
115. Експериментально-психологічні методи дослідження мислення та мовлення людини.
116. Процедура проведення дослідження визначення лабільності ригідності розумових процесів за методикою “Словесний лабіринт”.

117.Методика дослідження особливостей наочно-образного мислення на основі методики “Піктограма”.

118.Вивчення індивідуально-психологічних особливостей мислення за допомогою методики “Відгадування загадки”.

8. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- тестові завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень здобувачів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- збірники завдань і роздаткових матеріалів для проведення практичних занять.

9. Рекомендована література

Основна:

1. В.В.Шаполова,Т.Б. Поясок,О.І. Беспарточна,О.В. Квасник, Загальна психологія: навчальний посібник. - Харків: ФОП Бровін О.В., 2023. – 396 с.
2. Психологія: Навч. Посібник. / О.В.Винославська, О.А.Бреусенко-Кузнецов, В.Л.Злишков та ін.; За наук. Ред. О.В.Винославської. – Київ: Фірма «ІНКОС», 2005. – 352с.
3. Загальна психологія: Навч. Посібник/ О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін.- К.: Просвіта 2005 – 464с.
4. Чередниченко Т.В. Практикум із загальної психології. Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2023. – 24 с.
5. Курапов А. О., Льошенко О. А., Волинець В.О. Практикум із загальної психології. Модуль “Уява, емоції, воля”. К.: ДІА, 2022. — 256 с
6. Загальна психологія: навч. Посіб. / Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. — К. : ЦУЛ, 2012. — 296 с.
7. Загальна психологія: Практикум. / В.Волошина, Л.Долинська, С.Ставицька, О.Темрюк – К : Каравелла, 2013. -280 с.
8. Пашукова Т.І., Допіра А.І., Дьяконов Г.В. Практикум із загальної психології / За ред. Т.І. Пашукової.– К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 204с.
9. Практикум із загальної психології. /Зелінська Т.М., Михайлова І.М. Навчальний посібник. — К.: Каравела, 2010. — 272 с.
10. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навчальний посібник. 3-тє вид. – К.: Каравела, 2012. – 248с.

Додаткова:

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник /для студ. психол. і педагог. спец. - 2-ге вид., випр. і доп. / М.Й. Варій. – К. : ЦУЛ, 2007. – 968 с.
2. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч.посібник / К.С. Дрозденко. – К. : Професіонал, 2004. – 304 с
3. Загальна психологія: Практикум: Навч. посіб./ В.В. Волошина, Л.В. Долинська, С.О. Ставицька, О.В. Темрук. – К.: Каравела, 2005. – 280 с.
4. Корольчук М.С. Психологія: Схеми, опорні конспекти, методики: навч. посіб./ за заг. ред. М.С.Корольчука. /Микола Степанович Корольчук. – К.: Ельга; Ніка-Центр, 2009. – 320 с
5. Макарова Л.Л. Загальна психологія: методичні розробки семінарських занять: Навч.посібник. / Л.Л. Макарова, В.М. Синельніков. – К.: ЦУЛ, 2005. – 200 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навч. посіб.- 2-е вид., стереотип. / С. Д. Максименко. – К.: МАУП, 2001. – 256 с.
7. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посіб. - 5-те вид., стер. / П.А. М'ясоїд. – К.: Вища школа, 2006. – 487 с
8. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч.посібник.- 3-є вид., випр. / П.А. М'ясоїд. – К.: Вища шк., 2004. – 487 с.
9. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія. — К.: ВД Професіонал, 2004. - 304 с.

10. Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія. Як допомогти собі та іншим: Курс лекцій / Т.Ф.Цигульська. – К.: Наукова думка, 2000.
11. Дубравська Д. М. Основи психології: Навчальний посібник. – Львів: Світ, 2001. – 280 с.
2. Загальна психологія: Підручник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. – К.: Либідь, 2005. – 464 с.
12. Загальна психологія. / За заг. ред. С.Д. Максименка. Підручник. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 704 с.
13. Кириленко Т.С. Психологія: емоційна сфера особистості: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2007. – 256 с.
14. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2001. – 487 с.
15. Психологічна служба: підручник / [А.Г. Обухівська та ін.]; за наук. ред. В.Г. Панка; Нац. акад. пед. наук України, Укр. наук.-метод. центр практ. психології і соц. роботи, Всеукр. асоц. практикуюч. психологів. К.: Ніка-Центр, 2016. 362 с.
16. Сергієнко Н.П. Основи психологічної практики (практична психологія): курс лекцій / Н.П.Сергієнко - Х.:НУЦЗУ, 2012 - 84с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
2. Ресурсний центр «Гурт». URL: <https://gurt.org.ua/>
3. CIVICUS – World Alliance for Citizen Participation (Світовий альянс для участі громадян). Accesses mode : <http://www.pgexchange.org/>
4. Dr. Clare W. Graves Website Accesses mode: <http://www.clarewgraves.com/>
5. European CAF Resource Centre – EIPA. Accesses mode: <https://www.eipa.eu/portfolio/european-caf-resource-centre/>
6. Knowledge Hub. Access mode : <https://knowledgehub.local.gov.uk>
7. Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>